

Dr Nataša Lalić-Vučetić
nlalic@ipi.ac.rs
Dr Slavica Ševkušić
ssevkusic@ipi.ac.rs.
Institut za pedagoška istraživanja
Beograd

PODSTICANJE AUTONOMIJE I INTRINZIČNE MOTIVACIJE U RADU SA STUDENTIMA¹

U literaturi se navodi da studenti koji uče u visoko kontrolisanom okruženju od strane nastavnika i u kome ne učestvuju u procesu kreiranja i evaluacije učenja, uče manje efikasno, posebno kada je učenje složeno i zahteva kreativne procese. Istraživanja pokazuju da je samo manji broj studenata upisanih na visokoškolske institucije intrinzično motivisan, odnosno da u učenju pokazuju istrajnost, posvećenost i visoke rezultate. Za veliku većinu studenata smatra se da su podstaknuti spoljašnjim motivima i zahtevima spoljašnje sredine. U radu polazimo od pretpostavki teorije samodeterminacije i analiziramo rezultate istraživanja o mogućnostima podsticanja autonomije učenika univerzitetske nastave. Može se zaključiti da podržavanje autonomije studenata u učenju doprinosi održavanju i pojačavanju unutrašnje motivacije, podsticanju konceptualnog učenja, kreativnosti, kao i samoinicijativnog ponašanja tokom školovanja, što predstavlja bolju pripremu za ulazak u svet rada i razvoj profesionalne karijere. U skladu s tim, osmišljavanje strategija i modela pružanja podrške studentima u razvijanju autonomije i intrinzične motivacije u učenju trebalo bi da postane jedan od važnih ciljeva politike visokog obrazovanja.

Ključne reči: teorija samodeterminacije, autonomija, intrinzična motivacija, kreativnost, nastava.

Natasa Lalic-Vucetic, PhD
Slavica Sevkusic, PhD
Institute for Educational Research, Belgrade

ENCOURAGING STUDENTS' AUTONOMY AND INTRINSIC MOTIVATION IN UNIVERSITY EDUCATION²

The literature states that students who learn in a environment highly controlled by teachers, and which they do not participate in the process of creating and evaluating learning, learn less efficiently, especially when learning is complex and requires

---

¹Realizaciju ovog istraživanja finansiralo je Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (br. Ugovora: 451-03-68/2020-14/200018).

² The realization of this research was financed by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia (Contract No. 451-03-68 / 2020-14 / 200018).

creative processes. Research shows that only a small number of students enrolled in higher education institutions are intrinsically motivated, ie. they show perseverance, commitment to learning and high achievement. The vast majority of students are considered to be motivated by external motives and by the demands of the social environment. The paper starts from the assumptions of the self-determination theory and we presents the results of recent research on opportunities to encourage university student autonomy in learning. It can be concluded that supporting student autonomy in learning contributes to maintaining and strengthening internal motivation, improves conceptual learning, creativity, as well as self-initiative behavior during schooling, which is a better preparation for entering the world of work and professional career development. Accordingly, designing strategies and models to encourage students' autonomy and intrinsic motivation in learning should become one of the important goals of higher education policy.

Key words: self-determination theory, teaching, learning, autonomy, intrinsic motivation.

Prof. dr Jelena Maksimović

jelena.maksimovic@filfak.ni.ac.rs

Univerzitet u Nišu

Filozofski fakultet

Msr Jelena Evtimov

jeja2907@gmail.com

Univerzitet u Nišu

Pedagoški fakultet u Vranju

STANJE, POTREBA I PERSPEKTIVA RADA SA DAROVITIM POJEDINCIMA KROZ POSEBNE PROGRAME

U praksi su prisutne predrasude da će daroviti učenici postati uspešni bez ikakve podrške i bez angažovanja škole i nastavnika. Činjenice o prirodi darovitosti pokazuju drugačiju sliku, prema kojoj je u praksi neophodno angažovanje svih činilaca kako bi se darovitost razvila i postala produktivna. Predmet istraživanja jesu stavovi nastavnika o podsticanju i razvijanju darovitosti kod učenika, kao i o programima za pojedince sa visokim ostvarenjima. Ciljevi istraživanja su: teorijski: proučavanjem teorije, utvrditi koliki doprinos ima uloga nastavnika na podsticanje i razvoj darovitosti kod učenika, saznajni: utvrditi stavove nastavnika, kako vide svoju ulogu u procesu podsticanja darovitosti i darovitih pojedinca. Uzorak je slučajan i njime je obuhvaćeno 105 nastavnika osnovnih škola na teritoriji Južne Srbije. Zadaci istraživanja su fokusirani na ispitivanje nastavnika o njihovoj osposobljenosti za identifikaciju darovitih učenika, zatim na to kako ocenjuju pripremljenosti za rad sa darovitima, koje oblike rada smatraju najpodsticajnijim za razvijanje darovitosti kod učenika, kako procenjuju svoju ulogu u razvijanju darovitosti kod učenika i kako gledaju na programe za darovite učenike u našem